

TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 40 § mukaisesti opiskelijaksi hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä, jos lain ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) 81 §:ssä tarkoitettuihin tutkintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Opetushallitus määrää 81 §:ssä tarkoitettuja tutkintoja ja osaamisaloja opiskelemaan otettavien terveydentilaa koskevista vaatimuksista.

Koulutuksessa, työpaikoilla tai muussa oppimisympäristössä edellytetään henkilöltä käytännön tehtävien aiheuttamaan kuormitukseen nähden riittävää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä. Tarvittaessa henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne suhteessa koulutuksesta ja käytännön työtehtävistä suoriutumiseen.

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla:

- fyysistä terveyttä ja toimintakykyä rajoittava sairaus tai vamma
- kommunikoinnin ja viittomisen estävä sairaus tai vamma
- käsi-ihottuma, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista
- lääkkeiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- mielenterveyden häiriö tai psyykinen sairaus, joka ei ole hoitotasapainossa
- päihteiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- vuorovaikutusta vaikeuttava toimintakyvyn häiriö
- värinäön häiriö, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista
(Opetushallituksen määräys 4.10.2024 OPH-4869-2024)

TERVEYDENTILAN JA TOIMINTAKYVYN ARVIOINTI

Hakemisen yhteydessä hakija tutustuu tutkintokohtaisiin terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksiin ja ilmoittaa hakulomakkeella, jos hänellä saattaa olla terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este tai haaste. Terveydentilan selvittämisestä vastaava opettaja on hakijaan yhteydessä ja selvittää luottamuksellisesti, onko este tai haaste sellainen, että hakija ei kykenisi suorittamaan tutkintoa. Tarvittaessa selvittämisestä vastaava opettaja voi pyytää hakijalta lisäselvityksen, esim. lääkärinlausunnon.

Jos opiskelijan terveydentila tai toimintakyky eivät vastaa alan vaatimuksia tai muuttuvat oleellisesti opiskelun aikana, eikä esteitä voida kohtuullisin toimin poistaa, voidaan opiskeluoikeus peruuttaa. Opiskeluoikeus voidaan myös peruuttaa tilanteessa, jossa opiskelija on salannut terveydentilaansa liittyviä tietoja opiskelijaksi otettaessa. Opiskelijan oikeusturvan kannalta on perusteltua, että häntä ei valita sellaiseen koulutukseen, jonka mukaisissa tehtävissä hän ei terveydentilansa vuoksi voisi toimia.

OPISKELUOIKEUDEN AIEMPI PERUUTTAMINEN

Opiskelupaikan vastaanottamisen yhteydessä opiskelijan tulee Wilmassa ilmoittaa aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta.

- Opiskelijaksi valitun tulee ilmoittaa opiskelupaikan vastaanottamisilmoituksen yhteydessä koulutuksen järjestäjälle, mikäli opiskeluoikeus on peruutettu joissakin aiemmissa opinnoissa (ammattiopisto, ammattikorkeakoulu tai yliopisto). Opiskeluoikeus voidaan opintojen aikana peruuttaa aiemman opiskelupaikan peruuttamisen vuoksi, mikäli hakija on asian salannut. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017)

RIKOSTAUSTAOTTEEN PYYTÄMINEN

Opiskelijan tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä antaa nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, jos opiskelijan opintoihin tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen sisältyy olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä. Jos opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta tai vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta, voidaan hänen opiskeluoikeutensa peruuttaa.

OPISKELIJALLA ITSELLÄÄN ON VASTUU HUOLEHTIA AJANTASAINEN ROKOTUSSUOJA

Opiskelijana olet vastuussa rokotustesi kattavuudesta ja voimassaolosta opintojen aikana. Sosiaali- ja terveysalan opintoihin kuuluu työelämässä oppimista. Työpaikoille mentäessä rokotussuojan tulee olla ajan tasalla. Tartuntatautilaki velvoittaa työnantajan suojelemaan tartuntatautien vakaville seurauksille alttiita potilaita ja asiakkaita. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteisiin menevien opiskelijoiden rokotukset ovat osa työ- ja potilasturvallisuutta. Tiedot aiemmista rokotuksista ja sairastamistasi taudeista löydät esim. henkilökohtaisesta terveys- tai rokotuskortista.

Opiskelijan tulee selvittää, millaista suojaa edellytetään siinä työpisteessä, johon hän on menossa harjoitteluun ja tehdä tartuntatautilain mukainen soveltuvuuden arviointi vähintään kuukausi ennen harjoittelun alkua. Arvioinnissa käytetään **rokotussuojan itsearviointilomaketta**, jonka löytää Opiskelija- ja ohjauspalvelupisteestä tai www.sakky.fi -sivuilta. Opiskelija voi halutessaan esittää itsearviointilomakkeen harjoitteluyksikön esihenkilölle tai muulle harjoittelusta vastaavalle henkilölle harjoittelun alkaessa. (Tartuntatautilaki 2016/1227, 48§)

Saat tarvittavat yleisen rokotusohjelman ja tartuntatautilain mukaiset rokotukset maksutta opiskeluterveydenhuollossa opintojen alettua:

Tetanus-difteria (jäykkäkouristus-kurkkumätä) Tehostettava 20 vuoden välein.

Tetanus-difteria-pertussis (jäykkäkouristus-kurkkumätä-hinkuyskä) Yleensä saatu kouluiässä, lisäksi annetaan kaikille 25-vuotiaille. Rokote vaaditaan alle 12 kuukauden ikäisiä hoitavilta opiskelijoilta. Rokotuksen antama suoja hinkuyskää vastaan heikkenee noin 3-4 vuodessa, joten suoja tulee tehostaa viimeistään viiden vuoden kuluttua. Kaikki sosiaali- ja terveysalan opiskelijat eivät tarvitse hinkuyskäsuojaa. Rokote annetaan opiskeluterveydenhuollossa juuri ennen harjoitteluun menoa ko. rokotetta tarvitseville.

MPR (tuhkarokko-, sikotauti- ja vihurirokko) Vuoden 1982 jälkeen syntyneet on yleensä rokotettu kaksi kertaa MPR -rokotteella ja näin ollen rokotesuoja on riittävä. Myös sairastettu tuhkarokko, sikotauti tai vihurirokko antaa suojan kyseiseen tautiin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos suosittelee rokotteiden ottamista, mikäli tietoa sairastetuista rokkotaudeista ei ole tai on saanut vain yhden rokotuksen. Rokotetta ei saa antaa raskaana oleville naisille. Raskautta on vältettävä 3 kuukautta rokotuksen jälkeen.

Polio: Perusrokotussarjaan kuuluu neljä rokotusta. Yli 1-vuotiaana aloitettuna riittää kolmen poliorokotteen perussarja.

Kausi-influenssarokote: Kausi-influenssarokote annetaan opiskeluterveydenhuollossa syksyisin. Rokotusajankohdista tiedotetaan erikseen Wilmassa.

Hepatiitti B-rokotus (HBV): Rokotteeseen ovat oikeutettuja lähihoitajaopiskelijat ja ensihoidon opiskelijat sekä välinehuollon ja lääkealan opiskelijat. Maksuttoman rokotteiden saavat myös miehet, joilla on seksiä miesten kanssa. Hepatiitti B -rokote ehkäisee viruksen aiheuttamaa vakavaa maksatulehdusta. Rokotussarjaan kuuluu kolme rokotusta.

Vesirokko: Vesirokkoimmuniteetti on tärkeä työskenneltäessä sosiaali- ja terveysalalla asiakastyössä. Selvitä, oletko sairastanut vesirokon tai oletko saanut kaksi annosta vesirokkorokotetta. Rokotetta ei saa antaa raskaana oleville naisille. Raskautta on vältettävä 1 kuukausi rokotuksen jälkeen.

TUBERKULOOSIN SEULONTA, SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPISKELIJAT

Tartuntatautilaki velvoittaa tietyissä tilanteissa työnantajan vaatimaan sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikköön tai alle kouluikäisten lasten hoitotehtäviin työpaikoille meneviltä opiskelijoilta luotettavaa selvitystä siitä, ettei opiskelija sairasta hengityselinten tuberkuloosia. Ennen työpaikalle menoa opiskelija tekee itsearvioinnin, jonka perusteella arvioidaan tuberkuloosiselvityksen tarve. Selvitys on erittäin tärkeä tehdä, koska keuhkotuberkuloosia sairastavasta opiskelijasta infektio voi levitä hoidettavana oleviin potilaisiin tai asiakkaisiin ja hoidettavien joukossa on usein henkilöitä, joiden vastustuskyky on alentunut. Selvitys sisältää haastattelun ja tarvittaessa keuhkokuvan.